

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.11.1988, sp. zn. 7 Tz 45/88, ECLI:CZ:NS:1988:7.TZ.45.1988.1

Číslo: 48/1989

Právní věta: K výkladu znaku přechovávání předmětů potřeby v úmyslu je se ziskem prodat nebo směniti anebo získati jinou výhodu (§ 117 odst. 1 al. 1 tr. zák.). Jestliže si občan opatřil věci pro vlastní potřebu, sám je také užívá a později se rozhodne je prodat, není držení věci v době hledání vhodného kupce přechováváním věcí ve spekulativním úmyslu. Je přitom z hlediska § 117 tr. zák. nerozhodné, zda občan věci prodá nebo se snaží je prodat za cenu, která je pro něho nejvýhodnější.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.11.1988

Spisová značka: 7 Tz 45/88

Číslo rozhodnutí: 48

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Spekulace

Předpisy: 140/1961 Sb. § 117 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 48

K výkladu znaku přechovávání předmětů potřeby v úmyslu je se ziskem prodat nebo směniti anebo získati jinou výhodu (§ 117 odst. 1 al. 1 tr. zák.).

Jestliže si občan opatřil věci pro vlastní potřebu, sám je také užívá a později se rozhodne je prodat, není držení věci v době hledání vhodného kupce přechováváním věcí ve spekulativním úmyslu. Je přitom z hlediska § 117 tr. zák. nerozhodné, zda občan věci prodá nebo se snaží je prodat za cenu, která je pro něho nejvýhodnější.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 25. 11. 1988 sp. zn. [7 Tz 45/88](#).)

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek krajského soudu v Ostravě z 12. 5. 1987 sp. zn. 1 To 59/87, jakož i rozsudek okresního soudu v Opavě z 8. 12. 1986 sp. zn. 5 T 174/86 a obviněného zprostil obžaloby. Touto obžalobou mu bylo kladeno za vinu, že v době od 4. července 1985 do 2. ledna 1986 v Opavě a Šumperku si za peněžní prostředky, které mu daroval jeho příbuzný L. L., švédský státní příslušník, nechal v Německé spolkové republice tímto příbuzným koupiti a za účelem dalšího prodeje se ziskem do ČSSR

zaslat videokameru Panasonic model WVP - AIF a videorekordér Hitachi model VT - 7E v úhrnné ceně nejvýše 37 000,- Kčs a tyto přístroje prostřednictvím prodejny Klenoty v Šumperku prodal po odpočtu obchodních přírůžek za částku 81 900,- Kčs Domu kultury ROH Pramet Šumperk, a tak spáchal trestný čin spekulace podle § 117 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Opavě ze dne 8. prosince 1986 sp. zn. 5 T 174/86 byl obviněný B. B. uznán ve shodě s obžalobou vinným trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 al. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. Za tento trestný čin byl obviněnému uložen podle § 117 odst. 2 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání tří let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny.

Okresní prokurátor a obviněný B. B. podali proti tomuto rozsudku okresního soudu v Opavě odvolání, o nichž rozhodl krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 12. května 1987 sp. zn. 1 To 59/87 tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. rozsudek okresního soudu zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. uznal obviněného vinným trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 al. 1 tr. zák., který podle zjištění krajského soudu spáchal tím, že v době od srpna 1985 do 2. ledna 1986 v Opavě ve svém bytě přechovával za účelem prodeje se ziskem videokameru Panasonic model WVP a videorekordér Hitachi model VT - 7E v úhrnné ceně 37 000,- Kčs, které získal darem od svého příbuzného L. L., švédského státního příslušníka, a tyto přístroje pak prostřednictvím prodejny Klenoty v Šumperku prodal po odečtu obchodních srážek za částku 81 900,- Kčs Domu kultury ROH Pramet Šumperk, čímž získal neoprávněný prospěch v částce 9840,- Kčs. Za to byl obviněný odsouzen podle § 117 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Dále byl obviněnému podle § 53 odst. 1 tr. zák. uložen peněžitý trest ve výměře 5000,- Kčs, přičemž podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl stanoven pro případ, že by výkon tohoto trestu mohl být zmařen, náhradní trest odnětí svobody v trvání dvou měsíců.

Proti posléze uvedenému rozsudku podal generální prokurátor ČSR ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona. V ní poukázal na to, že krajský soud z hlediska subjektivní stránky trestného činu spekulace náležitě nehodnotil skutečnost, že obviněný uvedené a jemu darované elektronické přístroje používal pro svou rodinnou potřebu a rozhodl se je prodat až potom, když jím zjištěné závady na přístrojích nešlo odstranit, neboť nebyly stavěny na normu elektrických napětí zavedenou v ČSSR, přičemž pak z prostředků získaných prodejem těchto přístrojů si koupil videosystém, který mu vyhovoval. Z toho stížnost pro porušení zákona dovozuje, že obviněný si uvedené elektronické přístroje neopatřil ani je nepřechovával v úmyslu se ziskem je prodat, a proto má za to, že obviněný se trestného činu spekulace nedopustil. Proto generální prokurátor ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným rozsudkem krajského soudu v Ostravě byl v neprospěch obviněného B. B. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. a § 117 odst. 1 tr. zák., toto nezákonné rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 267 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní soud v souladu s provedenými důkazy zjistil, že obviněný získal od svého strýce L. L., žijícího ve Švédsku, darem již shora uvedenou videosoupravu, která byla ohodnocena pro účely celního řízení soudním znalcem J. K. částkou 27 000,- Kčs a pro potřeby trestního řízení soudním znalcem Z. L. částkou 37 000,- Kčs. Tuto videosoupravu obviněný po zaplacení cla převzal dne 4. července 1985, sám pak ji používal a asi za měsíc se rozhodl ji prodat. Za tímto účelem na podkladě inzerátu v novinách jednal se zástupci různých organizací, a protože požadoval za videosoupravu částku přes 80 000,- Kčs, nedošlo zatím k uskutečnění jejího prodeje. V souvislosti s jednáním o prodeji

videosoupravy si obviněný na doporučení pracovníků Československé televize Brno, která projevila o koupi videosoupravy zájem, opatřil posudek soudního znalce V. V., který ocenil vlastní videosoupravu na 75 464,- Kčs a po započtení cla zaplaceného obviněným na 103 303,- Kčs. Nakonec videosoupravu koupil dne 2. ledna 1986 prostřednictvím prodejny Klenoty v Šumperku Dům kultury ROH Pramet Šumperk za částku 91 100,- Kčs, z níž obviněný po srážce odměny za obstarání prodeje obdržel 81 900,- Kčs.

Toto jednání obviněného okresní soud, který na podkladě zjištění, že obviněný se prodejem neoprávněně obohatil o částku výrazně převyšující hranici kolem 20 000,- Kčs považovanou podle judikatury platné v rozhodné době za značný prospěch, měl za to, že obviněný si nechal soupravu svým strýcem poslat k spekulacím účelům, posoudil jako trestný čin spekulace podle § 117 odst. 1 al. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák.

Naproti tomu krajský soud v Ostravě jako soud odvolací správně rozpoznal, že obviněnému nelze klást za vinu, že zmíněnou videosoupravu darovanou mu jeho strýcem přijal s úmyslem ji prodat se ziskem, tj. za cenu převyšující její hodnotu. V tomto směru krajský soud shodně se skutečností dovodil, že závěr okresního soudu o takovém úmyslu nemá oporu v provedených důkazech, které naopak svědčí o tom, že obviněný chtěl videosoupravu jemu darovanou, používat pro svou potřebu, také ji zpočátku sám užíval, a teprve když zjistil, že v jejím zařízení jsou určité závady, které, i když se o to pokoušel, nemohl opravit vzhledem k tomu, že videosouprava nebyla laděna na normy platné v ČSSR, se rozhodl tuto videosoupravu prodat. Vyplývá to z výpovědi svědka B. K., vedoucího celní odbočky v Opavě, který potvrdil, že obviněný během celního řízení, kdy měl videosoupravu doma k přezkoušení, uváděl, že videosouprava má nedostatky v kvalitě zvuku a nelze jí proto nahrávat pořady z československé televize, a dotazoval se, zda je možné po vyclení zásilky videosoupravu vyvézt a dovézt za ni jinou; tehdy mu byla dána informace, že může zboží ještě před celním projednáním vrátit do Německé spolkové republiky. Rovněž svědek V. Š. potvrdil, že obviněný mu někdy v srpnu 1985 říkal, že na videosoupravě zjistil závady, že má s tím problémy a že ji chce prodat, aby si mohl koupit jiné video. Také z obsahu dopisu firmy Teege Sonnenberg, Service - Centrum Hamburg ze dne 24. 9. 1985, jímž Nejvyšší soud ČSR provedl při veřejném zasedání důkaz, je zřejmé, že obviněný uvedenou firmou, u níž byla videosouprava koupena, dvakrát žádal o přestavbu zapínacích hodin, na což mu bylo odpovězeno, že přestavba zapínacích hodin je velmi problematická, protože všechny hodiny toho druhu jdou synchronně podle sítě a že firma nemůže hradit náklady spojené s dopravou přístroje. Těmito důkazy je potvrzena správnost zjištění krajského soudu, že obviněný chtěl jemu darovanou videosoupravu používat pro sebe a že si ji tedy neopatřil s úmyslem prodat ji se ziskem.

Přes toto zjištění krajský soud shledal v jednání obviněného znaky trestného činu spekulace podle § 117 odst. 1 al. 1 tr. zák. spáchaného formou přechovávání uvedenou videosoupravy s úmyslem se ziskem ji prodat. Toto právní posouzení věci krajský soud odůvodnil tím, že obviněný videosoupravu, kterou získal bez spekulacního úmyslu, od měsíce srpna, kdy se rozhodl ji prodat, přechovával až do 2. ledna 1986, kdy se mu podařilo prodej uskutečnit za spekulacní cenu, tj. cenu vyšší, než byla cena určená znalcem J. K.

Tento výklad znaku ustanovení § 117 odst. 1 al. 1 tr. zák. přechovávání předmětů potřeby v úmyslu je se ziskem prodat nebo směnit nebo získat jinou výhodu není správný. Jestliže si občan opatří věci pro vlastní potřebu, sám je také užívá a později se rozhodne je prodat, nemůže se držení věci v době hledání vhodného kupce považovat za přechovávání věcí ve spekulacním úmyslu. Občan nemá povinnost prodat věci prvnímu zájemci.

Podle výše uvedeného skutkového stavu obviněný se rozhodl videosoupravu, kterou získal bez spekulacního úmyslu, prodat, jakmile během jejího užívání zjistil, že pro závady v jejím zařízení ji nemůže používat. Toto svoje rozhodnutí také hned uskutečnil, a to tak, že prodej videosoupravy

inzeroval v novinách a na podkladě této nabídky pak postupně jednal se zástupci různých organizací, které o koupi videosoupravy projevíli zájem a z nich ji prostřednictvím prodejny Klenoty prodal Domu kultury ROH Pramet Šumperk za částku 81 990,- Kčs (po srážce odměny za obstarání prodeje) stanovenou touto prodejnou. Z toho vyplývá, že obviněný videosoupravu nejen získal bez spekulativního úmyslu, ale ani ji v takovém úmyslu nepřechovával. Přitom je nerozhodné, zda obviněný videosoupravu prodal nebo se snažil prodat za cenu, která je pro něho nejvýhodnější.

Vzhledem k tomu, že onu videosoupravu je třeba považovat za věc větší hodnoty, bylo by, možno posoudit jednání obviněného jako přečin proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. g) zák. o přeč. za předpokladu, že by bylo prokázáno, že obviněný v úmyslu neoprávněně se obohatit požadoval za prodej videosoupravy přemrštěnou cenu. Takový závěr však nelze z výsledků provedeného dokazování jednoznačně dovodit. Jak bylo již shora uvedeno, cena videosoupravy byla určena třemi rozdílnými posudky, přičemž obviněný za videosoupravu na podkladě posudku znalce V. V., který ji ocenil na 103 303,- Kčs, požadoval 80 000,- až 90 000,- Kčs. K této ceně i znalec Z. L., který sám videosoupravu ocenil na částku asi 37 000,- Kčs, ve své výpovědi při hlavním líčení uvedl, že videosouprava byla vzhledem k tomu, že ji šlo rozdělit na samostatné části, velmi atraktivní, a proto z hlediska atraktivnosti nebyla cena, kterou požadoval obviněný, příliš vysoká. Za tohoto stavu a dále i se zřetelem k tomu, že cenu videosoupravy nakonec určil podnik Klenoty, nelze mít za to, že cena požadovaná obviněným byla přemrštěná. Nejsou tedy v jednání obviněného obsaženy ani znaky uvedeného přečinu.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud ČSR zjistil, že napadeným rozsudkem krajského soudu v Ostravě byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ustanovení § 117 odst. 1 al. 1 tr. zák. Vyslovil proto uvedené porušení zákona, vadný rozsudek krajského soudu v Ostravě zrušil a dále zrušil též rozsudek okresního soudu v Opavě ze dne 8. prosince 1986 i rozhodnutí na tato zrušená rozhodnutí obsahově navazující. poněvadž mohl rozhodnout na základě skutkového stavu, který byl napadeném rozhodnutí správně zjištěn, Nejvyšší soud ČSR postupoval dále podle § 271 odst. 1 tr. ř. a obviněného obžaloby zprostil.